

1. A Niagara valószínűleg a világ leghíresebb vízesése, 55 m méter magas és 90 méter széles. Két ágból áll, amelyeket egymástól a Kecse-sziget választ el: a keleti oldalon az Amerikai vízesés, és egy kisebb a Menyasszonyi fátyol-zuhatag nyugaton pedig a kanadai található. A víz a Nagy tavak egyikéből, az Erie tóból érkezik, 56 km lusta hömpölygés után, számtalan zúgón keresztül a Niagara vízesésben végződik. A folyómederben másodpercenként lezúduló 7000 tonna víz folyamatos eróziója miatt, a vízesés évente kb. 1,2 méterrel hátrébb húzódik. Niagara-vízesés elképesztő szépsége mellett jelentős a hidroelektromos ereje miatt. Nem a magassága a döntő, hanem a vízfolyam szélessége, ezáltal Észak-Amerika legnagyobb hozamú vízesése. Az egyensúly megteremtése a természetes megőrzés, az üdülési, kereskedelmi és ipari felhasználások között nehéz, de kötelező feladat. Melyik tavat táplálja a vízesés?

Ontario-tó

2. Costa Rica északi részén, egy aktív vulkán tetején, érintetlen felhőerdőben kezdi utazását a Rio La Paz, majd mintegy nyolc kilométeren keresztül, csaknem 1525 méter bukfencezve, a Catarata La Paz neki vágna végső zuhanásának. A vízesés jellegzetességét nem a mérete adja, hanem a környezet és a megközelíthetősége. Olyan erővel robban ki az áthatolhatatlan esőerdő falából, az embermagasságú páfrányok és vastag liánok közül, hogy azok; szinte táncot járnak. A Catarata La Paz mögött fekszik Costa Rica zuhatagokban leggazdagabb vidéke. 2001-ig megközelíthetetlen volt, de a egy rezervátum megépítésével elég közelről, de biztonságban lehet megcsodálni az öt, lélegzet elállító vízesést. Mi a magyar neve?

Béke-vízesés

3. Egy amerikai „bozótpilóta”, Jimmy Angel 1935-ben aranyat keresett a venezuelai esőerdőben, amikor ráakadt a világ legmagasabb vízesésére. Amit megpillantott, egy egész folyó volt, mely egy lapos tetejű fennsík, az Auyan Tepui, vagyis az Ördög hegy széléről zuhant alá. A fennsíkot vízmosások szelik át, amelyek összegyűjtik a hatalmas mennyiségű esővizet, és az a víz a látványos Angel-vízesést létrehozva hull a mélybe. A hely érdekessége még, hogy amikor Jimmy Angel visszatért a felfedezéséhez, egy ingoványos talajra tette le repülőjét, amely össze is tört. Szerencsére nem sérültek meg, de két hét alatt verekedték át magukat a szinte áthatolhatatlan erdőn, vízmosásokon. Egészen 1949-ig nem erősítette meg semmi Angel állítását a vízesésről. Ekkor az amerikai Ruth Robertson vezette expedíció, amely motoros kenuval a Churún folyón haladt fölfelé, műszerekkel állapította meg, hogy a vízesés kb. 18-szor magasabb, mint a Niagara. A vízáramlása változó, esős évszakban a vízpermet az esőerdőt nagy területen itatja át, de száraz évszakban, csak párafelhő képződik a vízesés aljánál. Milyen magas a vízesés?

979 m.

4. Az Iguazú folyó másodpercenként hatalmas mennyiségű vizet zúdít le a Paraná-fennsík déli pereméről egy patkó alakú szurdokba. A fákkal szegélyezett szigetek és sziklakiszögellések különálló vízesésre osztják a zuhatagot, amelyek részben függőlegesen ömlenek a mélybe, részben pedig lépcsőzetesen követik a szurdok falának sziklapárkányait. A külön álló vízesések közül a Union a legnagyobb, amely az ördögtorokba ömlik. A látogatók kis gumicsónakokkal egészen megközelíthetik a természet remekművét. Az argentin oldalon, gyalogösvényeken és gyaloghidakon végighaladva a szurdokot szegélyező bambuszok, pálmák, liánok és vad orchideák sokaságában is gyönyörködhetnek. A páfrányokkal, zuzmókkal és broméliákkal benőtt fákon énekesmadarak sokasága is fészkel. Hány különálló vízesésre osztják a zuhatagot a szigetek és sziklakiszögellések?

5. A Hohe-Tauern Nemzeti Parkban, a Keleti-Alpokban található a Krimml-vízesés. 380 méteres magasságával Európa leghosszabb, szabadon alázuhanó víztömege. A világ nagy vízeséseinek ranglistáján is helye van. Mivel 1687 m magasan található, a vízpermet télen vastag, csillogó jégpáncélba burkolja a környező sziklákat és növényeket, nemegyszer szürrealista szobrokat formálva. Három zuhatagból áll. Jól karbantartott panorámaút vezet ez a vízesések mellett, melyet pazar hegyi legelők tarkítanak. A nagy népszerűségnek örvendő zuhatag elnyerte az Európa Parlament Természetvédelmi oklevelét. Hol található a Hohe-Tauern Nemzeti Park?

Ausztria – Tirol

6. Különleges természeti csoda, az UNESCO Világöröksége része a Plitvicei tavak. A karsztvidéki területen található víz a felszínen folyik. A vizek több ezeréves útjuk alatt emésztették a mészkő felszínt, miközben természetes gátak és travertínókat építettek fel. Ezekből keletkezett a 16 nagy tóból és maroknyi kis medencéből álló láncolat, melyek tagjai vízeséseken át ömlenek egymásba. Közülük a Veliki Slap a legnagyobb. A vizek zöme a fekete- és Fehér folyóból, illetve a Ljeskovac-patakából érkezik. Ezek először a Proscancko-tóba jutnak, majd végig bukdácsolnak a többi tavon, melyek színe a smaragzöldtől a türkizig változik, végül pedig megérkeznek a Korana-folyóba. A tavak felszínén az erdővel borított környező hegyvidéke tükröződik vissza. Helyi neve „Az ördög kertje”. Mit a travertínó?

Porózus, likacsos üledék, üledékes kőzet.

7. A Viktória-vízesést – mennydörgő füst- mást messziről látni és hallani. A permet 500 méter magasan terül szét a levegőben. A 108 méter magasságból (a Niagara magasságnak mintegy kétszerese) alázúduló, percnként 5500 millió liter víz fülsüketítő robajt kelt. Felsőbb szakaszain a Zambézi folyó még békésen folydogál, de mire a zuhataghoz ér, már 1,6 km szélességben hömpölyög, és több kis sziget is található benne. Aztán hirtelen hatalmas függönyt alkotva, a világ legmagasabb összefüggő vízeséseként zuhan alá egy mély szakadékba, amely mindössze 60 méter széles. Az itteni sziklák több mint 200 millió éves bazaltfennsíkból jöttek létre. Lehültek, megrepedeztek, réseiket puhább, üledékes kőzetek töltötték ki. A félmillió éve létrejött Zambézi folyó mélyíteni kezdte az egyik repedést, így keletkezett az első szurdok. A mai Viktória-vízesés már a nyolcadik ilyen repedés, amely a vulkanikus kőzetben húzódó cikcakkos repedések mentén jött létre. A többi zuhatag nyomai a jelenlegi vízesés alatti szurdokok sorában látható, ahol továbbra is kanyarog a folyó. Tízezer évenként 1,6 km-t haladva felfelé a folyón valószínűleg kialakul majd a kilencedik vízeséssor is. A felsőbb szakaszok lagúnaiban vízilovak, krokodilok tanyáznak. A pára által táplált esőerdők ösvényein elefántok, bivalyok és oroszlanok is láthatók. A Viktória-vízesést 1855-ben dr. David Livingstone skót misszionárius látta meg elsőként, a Zambézi feltérképezése közben. Melyik nemzeti park területén található a Viktória vízesés?

Mosi-oa-Tunya Nemzeti Park

8. Mauritius szigetén található a Chamarel Színes Föld, azaz a Terres de Couleus de Chamarel különleges geológiai képződménye. A lágyan hullámzó dombvidéken, a talajrétegek markánsan eltérő színűek. A helyiek „hétszínű földnek” nevezik, s ez a hét árnyalat napfelkeltekor a legfeltűnőbb. Ezen a kis területen gyér a növényzet, a felszínt vulkáni hamu, földpátok és vasérc borítja. A természeti

jelenség kialakulását a különböző mértékben lehűlt kőzetek eróziójának tulajdonítják. A hamu azért is különleges, mert egymással nem vegyülő alkotórészekből áll. A színes földmintákat üvegcsövekben árusítják. Érdekességük, hogy az összekevert, eltérő színű földfajták néhány nap elteltével ismét elkülönülnek egymástól. A Cascade Chamarel egy magas szikláról zúdul le a Riviere du Cap medrébe. Ez Mauritius legmagasabb zuhataga. Milyen színekből áll a talaj?

vörös, barna, lila, zöld, kék, bíbor, sárga

9. A szent Nantaj-hegy vulkánja alatt elterülő, erdőkkel övezett szépséges Csudzendzsi-tó kialakulását a hőmpölygő lávának köszönheti, amely elzárta a hegyről lefolyó víz útját. az idők folyamán a lávából álló kőzet engedett a víz munkájának, az így létrejött hasadékból tör elő a látványos Kegon-vízesés, amely a Csudzendzsi-tó szegélyéről zúdul a mélybe. A völgyben, a zuhatag lábánál gyakran szivárvány is képződik, telente pedig nemritkán az egész vízesés egyetlen hatalmas jégoszloppá változik. A fő vízesés 97 m magas, körülötte 12 kisebb zuhatag is látható. A Kegon-vízesésből minden percben 3 tonna víz zúdul az 5 méter mély medencébe. Évente két hétig – a kjo (vízesések) idején a hegyoldal kápráztató színekben tündököl. Melyik japán nemzeti parkban található a vízesés?

Nikkon Nemzeti Park

10. A Saumi-sziget keskeny tengerparti karéja különös sziklák otthona. A belső területeken a kókuszültetvények és erdő borította hegyek áthatolhatatlan szövevénye található. Saumi három nagyobb vízesése közül a Na-Muang-1 a legkönnyebben megközelíthető. 40 méter csobog lefelé a sziklákon, melyek sárga, narancs és barna csíkokkal tarkított mészkőből állnak. Ezek színe a vízmennyiségtől és algák jelenlététől függően változnak. A fák gyökerei és a sziklák természetes lépcsősora a fő zuhatagalatti tágas medencébe vezet, melyben az örvénylő vízfelszín alatt néhány meglepően hegyes szikla is meredezik. A Na Muang-2-t a legtöbben a sziget legszebb vízeséseként tartják számon. Magas erdőkön átvezető ösvényen lehet elérni a Hin Lad sokszínű vízesését. Ettől is távolabb, a sziget belseje felé haladva a Wang Saotong zuhatag található. Melyik országhoz tartozik a Saumi sziget?

Thaiföld

11. A Fitzroy vízesés a Morton Nemzeti Park (Ausztrália) egyik hasadékának aljába zuhan. Ha jókor érkezünk, a vízesés váratlanul tűnik fel a szemünk előtt, de más napokon a hatlamszurdokot sötét köd borítja. A zuhatagot öreg erdőségek, eukaliptuszfák és „öregember bankszifák” veszik körül. A vízesés vadvirágokkal borított vízmosásokon át jut az esőerdők szintjére. A vízesést eredetileg Charles Throsbyról nevezték el, aki a déli felföldek egyik felfedezője volt. Ám a gyarmatok főkormányzója, Sir Charles Fitzroy látogatása után 1850-ben át keresztelték. Sasok és sólymok lebegnek a meleg áramlatokon, míg a rozella- lóri- és más papagájok a fák között szálldosnak. Vadvilága nagyon gazdag, kenguruk, hangyászszünök, dingók kígyók és gyíkok láthatók itt. melyik szövetségi állam területén található a Fitzroy –vízesés?

Új-Dél Wales

12. James Bruce felfedező 1770-ben a Nílus forrásvidékét keresve talált rá a Kék Nílus vízesésre. Ezt írta: „ A folyó ... vízfüggönyként zúdul alá, megszakítás nélkül, fél angol mérföld szélességben” Az egy birr (Etiópia hivatalos pénzneme) értékű papírpénzen ez a vízesés látható, helyi elnevezése Tisissat. A bazaltfennsíkról teljes vízhozam esetén a folyó 46 métert esik, a keletkező permet másfél kilométer

távolságra szóródik szét, pompás szivárványokat hozva létre. Napjainkban ez a fenséges zuhatag sajnos csak vasárnaponként látható teljes pompájában, mert a hét többi napján a víz 90 %-át egy hatalmas vízierőműhöz terelik. Ilyenkor néhány kisebb vízesésre apadva csörgedezik a sziklákról. A vízesést egykor dús növénytakaró vette körül, de mióta a hét nagyobbik felében nem jutnak vízhez, a növények elszáradtak. A Kék-Nílus egy forrásból ered, amely a Tana-tón túl, az Etióp-magasföldön található. A vízesés előtt, kb. 30km-rel, már folyóvá szélesedik. Mit jelent a Tisissat?

Füstölgő víz

13. A csapadékos évszakban, a Jim Jim vízesés 200 méter bukik az Arnhem-föld lépcsővidékéről egy nagy, mély medencébe. A Kakadu Nemzeti Park keleti határán 500 km hosszan elnyúló ősi tengerperem kőztlépcsőjéről 300 métert zuhan a fennsík esti záporoktól elárasztott földjeinek hömpölygő vize. Az esők, amelyek Jim Jimet is táplálják, nagy tavakat is létrehoznak, amelyekben hemzsegenek a madarak. Apark nemzetközi természetvédelmi státuszát a madarai révén nyerte el. A száraz évszakban ugyan a vízesés is alig csörgedezik, de a Jim Jim eltűnő vízfüggőnye mögötti homokkőszikla és a szurdok falai ilyenkor is remek látványt nyújtanak. A vízesés egy monszunerdővel borított rövid, meredek falú szurdokba érkezik, amelyet hatalmas kövek borítanak. az így összegyűjtött víz a széles Sandy-patakká alakul, amely nyílt erdőket, vízi és lótuszliliomokkal tarkított lápokot táplál. Mekkora a Kakadu Nemzeti Park területe?

19804 km²

13+1 A pluszkérdés egy „fordított” vízesés. Izland délkeleti részén, egy több mint félszáz forró vízü forrást és sokszínű iszaptócsát tartalmazó geotermikus völgyben, két gejzír működik: a Geysir és a Strokkur. A geysirről először 1924-ben történt említés, a Mount Hekla pusztító kitörésének idején. Ez a szeizmikus tevékenység számos új forró vízü forrást, valamint két szemet gyönyörködtető gejzirt hozott létre. A Geysirről nevezték el a robbanásszerűen felszínre törő, forró vízü forrásokat gejzírnek. Megtalálásakor a Geysirből egyre fokozódó erővel alig néhány perces időközönként többször is kilövellt a forró vízszög, amíg az oszlop magassága elérte a 60 métert. Ekkor sietve felszállt a gőz, majd a gejzír lecsillapodott, és három órán át nyugalomban maradt. Később, a feltörések közötti időköz egyre hosszabbodott, majd a 20. század elején a Geysir 30 évre teljesen leállt. A forrást egy földrengés élesztette újra 200-ban, de ma már csak rendszertelen időközönként tör fel. A Strokkur (köpű) 10 percenként örvendeztet meg a közönséget egy-egy 20-30méteres vízoszloppal. A látogatók szeme előtt türkizkék vízbuborék emelkedik ki a gejzírrel, és látványos, fehér gőzfelhőt lök ki a magából. Mit jelent a Geysir?

Természetes olajkút

Vad ár

A könyv szerint a geysir elnevezés a természetes olajkút megfelelője. Izlandi nyelven a gejzír szó jelentése vad ár. Itt mindkét választ elfogadtuk. A harmadik lehetőség a forró csoda volt, amit mi találtunk ki, ezt nem tudtuk elfogadni.